

GATANS KULTUR – VARFÖR SÅ LOCKANDE?

2013-01-08

Av: Movium

ISU, Institutet för hållbar stadsutveckling, har fått i uppgift av Malmö stad att undersöka om, och i så fall på vilket sätt, kulturen skulle kunna utgöra en fjärde dimension i begreppet hållbar stadsutveckling. Behövs det verkligen en fjärde dimension? Och hur ska man i så fall definiera kultur?

ISU bjöd tidigare i höst in till ett seminarium där frågan diskuterades. Per Riisom, Gehl Architects, var en av talarna. Vi människor, små, långsamma, känsliga och sociala varelser, är ämnade att leva tätt samman. Men formerna för denna samlevnad är inte alltid idealiska. De storskaliga, moderna stadsbildningarna är i mångt och mycket en konstruktion som varken är sund eller naturlig i alla lägen, menar Per Riisom.

Men det händer något när vi söker oss till, eller tvingas in i, de täta urbana sammanhangen. Det är de ideliga sammanstötningarna med alla andra som också är där, som vi ska samsas om utrymmet med och som inte alltid är som vi, som fått oss att börja skapa, säger han. Kultur har uppstått, nästan som en slags överlevnadsstrategi.

Kultur är alltså möten mellan människor, enligt Per Riisoms resonemang. Därför är mötesplatserna i staden så viktiga.

En tid senare träffar jag konstnären Maria Hellström Reimer, professor vid K3, Malmö högskola. Jag möter henne för att jag inför det här temanumret, som vi valt att kalla Gatans kultur, behöver vrida och vända på begreppet kultur. Framför allt vill jag försöka förstå varför gatans kultur är så lockande.

Förutsättning för demokrati

Maria Hellström Reimer gör en historisk resumé som startar i 1870-talets Pariskommun och för mig vidare över det revolutionära 1960-talet in i vår egen tid. Hon visar hur gatan, hur de offentliga rummen, är en förutsättning för demokrati. Hon talar om maktkampen som pågår mellan etablissemangen och den sinnliga, upplevande individen, som genom sin skaparkraft sätter makten på prov. Den maktkampen, som har gatan som arena, är grunden för den urbana kulturen.

Gallerians kultur

Jämför det med köpcentrumens och galleriornas stadsliknande miljöer. Gatan kopieras men blir just bara ett formgivningselement. Gallerians gata kan aldrig bli en riktig gata eftersom inte vad som helst tillåts hända där – platsen är inte offentlig, den är privatägd. Och det vet vi så fort vi kliver in där. Vi betar oss också på ett annat sätt, även om det sker omedvetet.

Redaktionen har gett sig ut på jakt efter gatans kultur. Vi har rest långt bort och vi har stannat hemma. Vi har försökt ta reda på vad som händer på gatan. Och vi har mött både den etablerade, så kallade finkulturen och det vi brukar benämna subkultur. Alla tycks söka sig till gatan, i jakten på varandras attraktionskraft. I somras hamnade Riksteaterns arrangemang Arts of the Streets, som hölls i Stockholm, på löpsedlarna. I november avslöjade Movium Magasins frilansande medarbetare Kolbjörn Guwallius i Svenska Dagbladet ytterligare en rad graverande missförhållanden kring

konventet.

Hotande kultur

Kulturen är alltid en nagel i ögat på makthavare. Det hot som målad konst i det offentliga rummet till och med på lagliga väggar verkar utgöra, får en dock att fundera. Begrepp som nolltolerans (Stockholm) och nollvision (Göteborg) i fråga om gatukonst är uttalat förtryck, som exkludera en grupp människor från att på sitt sätt bruka rätten till staden.

Vandra med oss genom Berlins och Mumbais gator, ta en danssväng i vägskalet eller varför inte i farten haffa en grillad kyckling under sen natt i Bollnäs?

Välkommen till Movium Magasin nummer tre!

Om du vill köpa det här nummer av Movium Magasin, [klicka här »](#)